

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 6.030506 Прикладна статистика

за освітньою програмою

«Бізнес-аналітика та статистика»

на тему: «СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА РІВНЯ БІДНОСТІ НАСЕЛЕННЯ»

Виконавець:

студент обліково-економічного факультету

Березорудський Андрій Миколайович _____
/підпис/

Науковий керівник:

к. е. н., доцент

Вітковська Катерина Вікторівна _____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Дослідження бідності населення в Україні набуває все більшого значення з погляду виявлення груп населення, що є найбільш уразливими та розробки ефективної соціальної політики для їх підтримки.

Мета дослідження полягає в дослідженні теоретичних і практичних аспектів статистичного вивчення рівня бідності населення.

Завдання дослідження:

- описати сучасне поняття бідності та причини його виникнення;
- дослідити показники вимірювання бідності, та оцінити межі бідності;
- проаналізувати бідність населення за допомогою економіко-статистичних показників;
- виявити основні фактори, що впливають на рівень бідності;
- запропонувати оптимальні шляхи зниження рівня бідності населення України;
- обґрунтувати доцільність запропонованих методів подолання бідності.

Об'єкт дослідження рівень бідності населення.

Предмет дослідження кількісно-якісна характеристика бідності населення та її статистичне оцінювання.

Методи дослідження У процесі дослідження були використані загальнонаукові прийоми і методи наукового пізнання. Серед них: метод групування, порівняння та узагальнення економічних показників для дослідження тенденцій і закономірностей такого явища, як бідність; метод системної оцінки для з'ясування базових теоретичних аспектів бідності населення; аналіз варіаційних рядів та рядів динаміки; метод теоретичного узагальнення і порівняння для розкриття ролі бідності населення в економіці країни.

Інформаційна база дослідження складають законодавчі акти, нормативні акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних економістів, офіційні статистичні дані державної служби статистики України та дані Євростату.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (30 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 70 сторінок. Основний зміст викладено на 63 сторінках. Робота містить 3 таблиці, 16 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні та методологічні основи статистичного дослідження рівня бідності населення*» розглянуто сутність бідності населення, поняття та види бідності, існуючі підходи та методи вивчення бідності населення. Розглянуто методiku та критерії оцінювання рівня бідності населення.

У другому розділі «*Статистична оцінка рівня бідності населення в Україні за період 2010 - 2018 років*» проаналізовано динаміку рівня бідності населення.

Надана регіональна оцінка рівня бідності населення. Розглянуто рівень бідності населення за ознаками депривації.

У третьому розділі «*Оцінювання впливу факторів на рівень бідності та механізми його зниження*» надано статистичну оцінку впливу факторів на рівень бідності населення за допомогою побудови кореляційно – регресійної моделі. Проведено статистичний аналіз рівня бідності у різних країнах світу. Запропоновано шляхи зниження рівня бідності та підвищення рівня життя населення в Україні.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. В Україні у періоді, що досліджувався, чітко простежуються три етапи розвитку ситуації з бідністю:

- *Період стагнації 2010–2013 років*: показники за всіма критеріями перебували у відносно стабільних значеннях, без помітних коливань.
- *2014–2016 роки*: різке зростання рівня бідності за абсолютними критеріями.
- *2017 рік*: перелом негативних тенденцій, різке зниження рівня бідності за абсолютними критеріями на фоні зростання рівня відносної бідності.

2. Соціально-економічна ситуація 2015 року суттєво вплинула на картину бідності: показники бідності досягли пікових значень на тлі загострення кризових явищ в економіці попередніх років. Якщо у 2014 році за межею фактичного прожиткового мінімуму перебувало 28,6% населення, то у 2015 році значення зросло до 58,3%, тобто у два рази.

3. 2017 рік став переломним у ситуації з бідністю в Україні. Вперше з 2013 року вдалося досягти зниження масштабів бідності. Насамперед про це свідчить зменшення рівня абсолютної бідності (за критерієм фактичного прожиткового мінімуму). Водночас підвищення рівня відносної бідності свідчить, що бідніші верстви мали менший зиск від результатів економічного зростання порівняно з рештою населення.

4. Регіональний аналіз рівня бідності показав, що за абсолютним критерієм за доходами нижче фактичного прожиткового мінімуму найвищий рівень бідності спостерігався у Київській області – 47,5%. Високі значення також фіксувалися у Херсонській (45,0%), Рівненській (44,6%), Донецькій (44,6%), Миколаївській (43,9%) та Житомирській (40,3%) областях. Найкращою була ситуація в Івано-Франківській області, де рівень бідності становив 18,7%. Низький рівень бідності за цим критерієм спостерігається у Полтавській (23,5%) та Вінницькій (28,2%) областях. Феномен низьких значень бідності у західних областях можна пояснити здебільшого надходженнями від трудових мігрантів та поширенням специфічних для прикордонних регіонів видів діяльності.

5. Побудована кореляційно-регресійна модель впливу факторів на рівень бідності показала, що найбільший вплив на рівень бідності мали:

середня заробітна плата, частка осіб у віці 0-14 років у населенні, а також рівень урбанізації. Розраховані коефіцієнти еластичності моделі показали, що зростання середньої заробітної плати на один відсоток призведе до скорочення рівня бідності майже на один відсоток. А збільшення частки осіб у віці 0-14 років у населенні на один відсоток, сприятиме збільшенню рівня бідності в країні на 0,84%. Зростання рівня урбанізації на один відсоток призведе до зростання рівня бідності на 0,82 відсотка.

6. Враховуючи, що велика частина бідних в Україні так або інакше є працеспроможними і, більш того, працевлаштованими, економічне зростання повинно супроводжуватися зростанням зайнятості, підвищенням продуктивності праці в широкому колі галузей економіки і, відповідно, підвищенням рівня оплати праці при зниженні соціально необґрунтованої міжгалузевої і внутрішньогалузевої диференціації заробітної плати.

7. Для поліпшення ситуації, що склалася сьогодні в Україні потрібні:

- Прогресивне оподаткування. Справедливі прогресивні податки можуть стати джерелом фінансування державних програм і ініціатив, покликаних знизити бідність, і забезпечити рівні умови і надходження ресурсів найбільш бідним категоріям населення.
- Загальне охоплення послугами охорони здоров'я. Так розширити охоплення послуг, щоб вони поширювалися на осіб, які зараз не можуть своєчасно скористатися послугами з охорони здоров'я через відсутність коштів.
- Грошові трансферти найбільш бідним сім'ям. В рамках цієї програми бідні сім'ї отримають базовий дохід, завдяки якому наприклад їх діти зможуть продовжувати навчання після школи, для отримання хорошої освіти, а для батьків забезпечується доступ до базових медичних послуг. Участь в такій програмі дозволяє сім'ям забезпечувати себе найнеобхіднішими речами, а також адаптуватися до наслідків економічних криз.

АНОТАЦІЯ

Березорудський А.М. «Статистична оцінка рівня бідності населення»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «6.030506 Прикладна статистика» за освітньою програмою «Бізнес-аналітика та статистика». - Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні та методологічні аспекти вивчення рівня бідності населення. Зокрема, досліджено поняття бідності, розглянуто види бідності та критерії її вимірювання.

Проаналізовано динаміку основних показників бідності в Україні та виявлено проблеми бідності в регіональному вимірі.

Виявлено основні фактори, що впливають на рівень бідності та на цій основі запропоновано оптимальні механізми скорочення масштабів бідності, а отже, й підвищення рівня життя українського народу.

Ключові слова: бідність, рівень бідності, кореляційно-регресійний аналіз, ознаки депривації, динаміка бідності.

ANNOTATION

Berezorudskyi A. «Statistical assessment of the population poverty level»

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty «6.030506 Applied statistics» for the educational program « Business analytics and statistics». – Odessa National Economics University.– Odessa, 2019.

The paper deals with theoretical and methodological aspects of studying the level of poverty of the population. In particular, the concept of poverty was investigated, poverty types and criteria for measuring it were considered.

The dynamics of the main indicators of poverty in Ukraine was analyzed and problems of poverty in the regional dimension were identified.

The main factors that influence the level of poverty are revealed, and on this basis, the optimal mechanisms of poverty reduction and, consequently, increase of living standards of the Ukrainian people are proposed.

Keywords: poverty, poverty, correlation-regression analysis, signs of deprivation, and the dynamics of poverty.